

Opas verkko-opintojen toteuttajalle 2023

Opas verkko-opintojen toteuttajalle

Sisällys

Tervetuloa suunnittelemaan verkko-opintoja	3
Kenelle verkko-opintoja	5
Verkko-opintojen muodot Sakkysssa	6
Idea verkko-opinnoista – mistä liikkeelle?	
1: Tutustu käytettävissä oleviin ohjelmiin.	7
1: Tutustu käytettävissä oleviin ohjelmiin.	8
2: Suunnitelma	9
3: Tilaa Moodlepohja varsinaista sisällön laatimista varten	10
4: Verkkototeutuksen sisältö ja materiaali	11
5: Opintojakson suoritus tapa ja tehtävät	12
6: Palautteen antaminen	13
7: Arviointi	14
8: Ohjaus	15
Tekijänoikeudet verkko-opinnoissa	16
Käsitteet	17
Lähteet	19

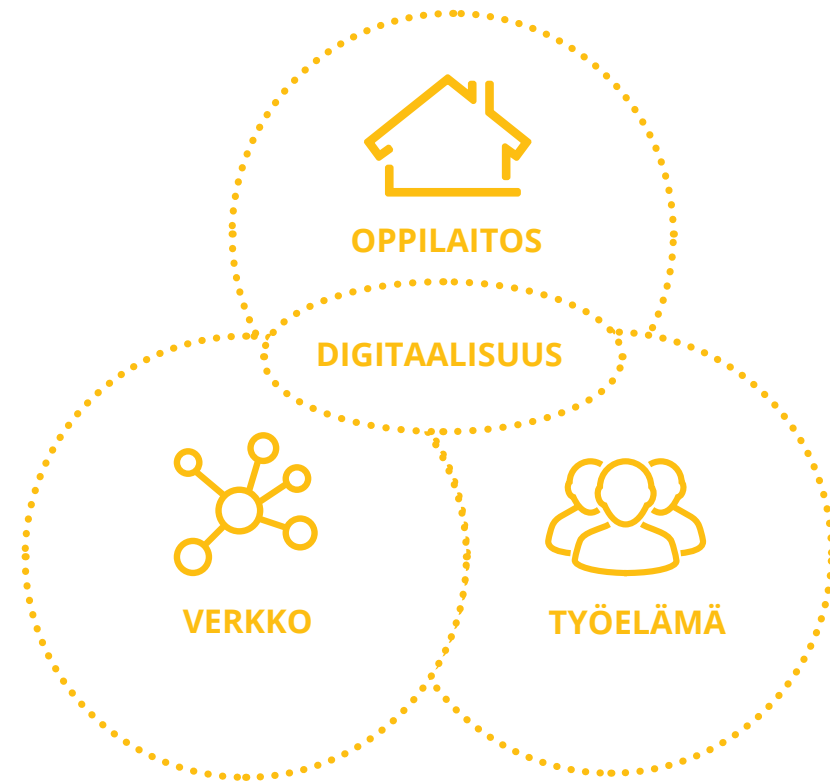

Tervetuloa suunnittelemaan verkko-opintoja

Tämä opas on tarkoitettu Sakkysa verkko-opintoja suunnitteleville ja toteuttaville tahoille. Verkko on yksi Sakkyn kolmesta oppimisympäristöstä oppilaitoksen ja työelämän ohella.

Oppimisympäristöjä läpileikkaa digitaalisuus, joka on läsnä eri tavoin kaikissa kolmessa oppimisympäristössä. Kolme oppimisympäristöä ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa.

Opiskelijan henkilökohtaisella polulla oppimisympäristöt vaihtelevat joustavasti riippuen opiskelijan tarpeesta, valmiuksista ja opiskeltavasta asiasta. Verkko-oppimisympäristö mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen.

Tervetuloa suunnittelemaan verkko-opintoja

Verkkototeutusten tavoitteena on osaltaan tehostaa oppimista ja ohjausta, sekä helpottaa opintojen saatavuutta. Hyvin suunniteltu ja toteutettu, monipuolisia menetelmiä ja oppimistehtäviä sisältävä verkkototeutus takaa laadukkaan oppimisen.

Opettajan tehtävänä on opiskelijan ohjaaminen ja oppimisen tukeminen eri ympäristöissä. Opettaja voi hyödyntää erilaisia digitaalisia työkaluja ja -menetelmiä. Opettajan on tuettava opiskelijan ammatti-identiteetin muodostusta, tietojen ja taitojen hankintaa, yhteisöllisyyttä sekä elinikäisen oppimisen taitoja myös verkkoympäristössä.

Oppaassa käydään läpi, mitä verkko-opinnot tarkoittavat, mistä niiden suunnittelussa kannattaa lähteä liikkeelle ja mitä niiden toteutuksessa on hyvä huomioida. Opas antaa ohjeet siihen, missä raameissa verkko-opintoja Sakkysssa tarjotaan.

Periaatteena verkko-opintojen toteuttamisessa on se, että niitä tuotetaan koulutusala- tai oppiainekohtaisesti. Pääsääntöisesti siis toteutettavat verkko-opinnot ovat koulutusalan tai oppiaineen yhteisessä käytössä, joten niitä kannattaa myös suunnitella koko alan tai aineen konsensuksella.

Kenelle verkko-opintoja

Opiskelijan HOKS-prosessin yhteydessä sovitaan erilaisista tavoista hankkia ja osoittaa osaamista. Prosessin aikana opiskelijalle valitaan opiskeltavat tutkinnon osat ja sopiva oppimispolku lähtötilanne huomioiden. Opiskelijan tueksi valitaan hänelle parhaiten soveltuvat oppimisympäristöt.

Verkkototeutukset sopivat parhaiten itseohjautuville ja itsenäisestä työskentelystä nauttivalle opiskelijalle. Verkko-opiskelun hyödyntäminen mahdollistaa osaamisen hankkimista joustavasti opiskelijan elämäntilanteen mukaisesti. Suurin vastuu verkko-opintojen onnistumisesta on opiskelijalla itsellään.

Verkko-opetukseen ja -oppimisen toteuttamisen perusedellytys on, että opettajalla ja opiskelijalla on riittävät digitaaliset perustaidot, toimivat laitteet ja internetyhteys.

Tutoropettajan tehtävänä on HOKS-keskustelussa varmistaa opiskelijan digitaidot. Digitaitoja kartoitetaan jo HOKS-lomakkeella. Perustutkinto-opiskelijat tekevät opintojensa alussa digilähtötasotestin, joka antaa osviittaa opiskelijan valmiuksista verkko-oppimiseen. Jos opiskelija tarvitsee digitaitojen kartuttamista ennen verkko-opintojen aloittamista, siihen on mahdollista saada apua esimerkiksi digitreenissä.

[Treeniopinnot \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)

Verkko-opintojen muodot Sakkyyssä

Verkkototeutus: Pääsääntöisesti verkko- oppimisympäristössä opiskeltava opintokokonaisuus (tutkinto-, tutkinnonosa-, tai pienempi kokonaisuus). Ohjattua opiskelua omatoimisesti tai yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Voidaan toteuttaa ajasta ja paikasta riippumatta tai osittain opettajajohtoisesti ja aikataulutetusti.

Monimuotototeutus: Erialaisten toteutusmuotojen ja oppimisympäristöjen yhdistelmä. Opintokokonaisuus, josta osa toteutetaan esimerkiksi oppilaitostoteutuksena ja osa verkkototeutuksena tai työelämätoteutuksena. Toteutusmuodot avataan paikallisessa toteutussuunnitelmassa.

Verkko-opetus: Opiskelijat ja opettaja verkossa samaan aikaan

Verkko-opiskelu: Opiskelija opiskelee verkossa oman aikataulunsa mukaisesti ja saa ohjausta erikseen määritellyllä tavalla

Hybriditoteutus: Opettajalla on opiskelijoita samaan aikaan verkossa sekä oppilaitoksella.

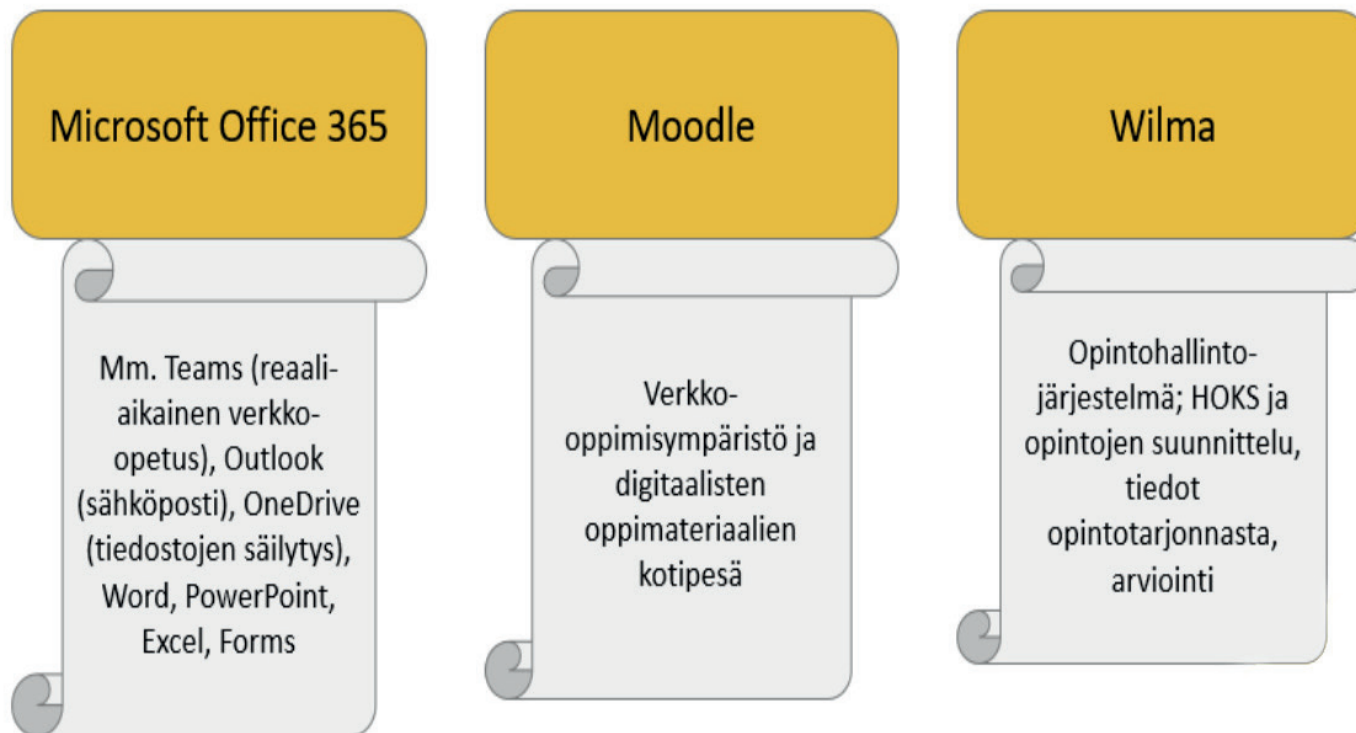
Idea verkko-opinnoista – mistä liikkeelle?

1: Tutustu käytettävissä oleviin ohjelmiin.

> Verkkototeutuksen suunnittelu kannattaa aloittaa tutustumalla Sakkyn käytössä oleviin verkko- opetuksen- ja -ohjauksen toteuttamiseen tarkoitettuihin ohjelmiin. Ajantasainen listaus ohjelmista löytyy intrasta [Käyttäjätuki \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)

> Kuvassa 1 on ns. pääohjelmat, joihin Sakkysssa on käytössä lisenssit ja joiden käyttöön on saatavissa apua ja tukea tietohallinnosta. Kuvassa 2 on opetuksessa ja ohjauksessa käytettävät ohjelmat toiminnoittain. Kuvassa 2 katkoviivalla merkityt ohjelmat ovat käytettävissä, mutta niiden käyttöön ei ole tarjolla järjestelmällistä tukea.

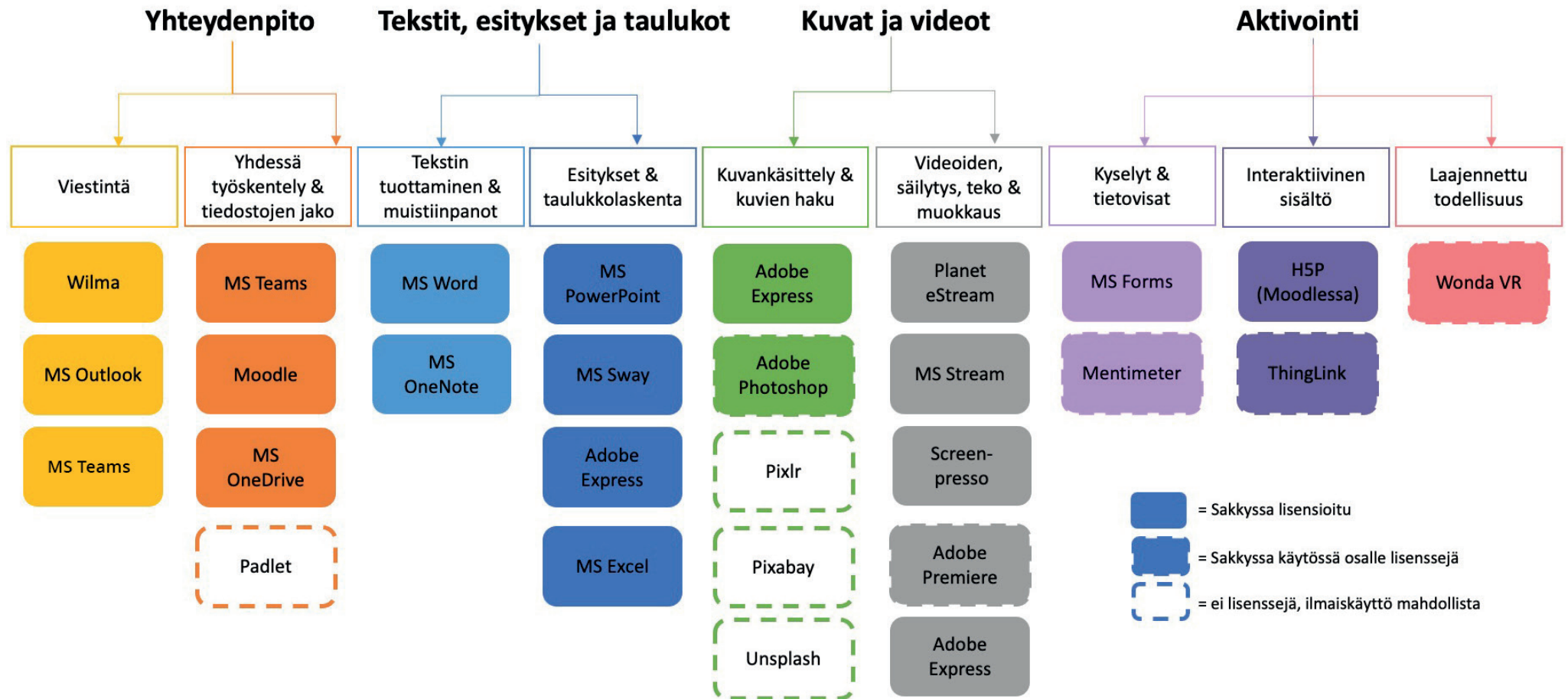
Opetuksessa ja ohjauksessa käytettävät pääohjelmat

Kuva 1. Opetuksessa ja ohjauksessa käytettävät pääohjelmat

1: Tutustu käytävissä oleviin ohjelmiin.

Opetuksessa ja ohjauksessa käytettäviä ohjelmia toiminnoinnain

Kuva 2. Opetuksessa ja ohjauksessa käytettäviä ohjelmia toiminnoinnain

2: Suunnitelma

> Laadi, tai laatikaa tiimissä suunnitelma (pedagoginen käsi- kirjoitus), josta selviää ainakin opintojakson suoritustapa, suoritus aika, ohjauksen työvälineet, materiaalit, tehtävät, palautteen anto, arviointitavat jne. Hyvä suunnitelma on perusta itse verkko- toteutuksen laatimiselle. Suunnitelmasta olisi hyvä saada vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin:

> Kenelle verkko- opintojakso on tarkoitettu?

- suorittajien tietotekniset taidot ja muu osaamisen taso

> Mikä on ko. verkkototeutuksen suoritus aika- ja tapa?

- Opintojakso on avoinna vain tietyssä ajanjaksona ja opiskelijat suorittavat kurssia samaan tahtiin.
- Opintojakso on avoinna tietyssä ajanjaksona ja opiskelijat voivat aloittaa suorittamisen eri aikaan (nonstop).
- Opintojakso on täysin avoin oppilaitostasolla.

> Millaista pedagogista mallia opintojaksolla on tarkoitus käyttää?

- Millainen malli tukee parhaiten opiskelijan oppimis- prosessia opintojaksolla?

3: Tilaa Moodlepohja varsinaista sisällön laatimista varten

- Yhdenmukainen Moodlen mallipohja tilataan joko kurssiylläpitäjiltä, tai Moodlen pääkäyttäjiltä (yli 10 pohjan yhtäaikaiset tilaukset)
- Mallipohjaan on luotu valmiiksi kohdat mm: opintojakson sisällön ja tavoitteiden kuvaamista varten
- Mallipohjan "formaatti" on ns. tiilet, jossa yksi tiili vastaa ko. tutkinnonosan teemaa.
- Tilauksen yhteydessä tulee ilmoittaa seuraavat tiedot:
 - Kurssin nimi
 - Kurssin lyhenne (HUOM! tunnistetieto Wilma / Moodle integraatio)
 - Kurssikategoria
- Kurssiylläpitäjät: linkki tähän!
- Moodle pääkäyttäjät: [Käyttäjätuki \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)

4: Verkkototeutuksen sisältö ja materiaali

- > Käytettävien oppimateriaalien tehtävänä on edistää opiskelijoiden oppimista. Asetetut tavoitteet, asteittain syvenevät oppimistehtävät sekä valitut oppimateriaalit ohjaavat opiskelua ja oppimisen edistymistä.
- > Kaikkea ei tarvitse tehdä itse. Kartoita, millaisia aihealueen ja/tai ammattialan verkkoaineistoja on jo olemassa. Verkkototeutuksissa voidaan käyttää myös verkosta löytyvää aineistoa, kuten yritysten tai laitevalmistajien sivustoilta löytyviä ohjeituksia ja oppaita jopa sähköisiä oppikirjoja.
- > Kun käytät valmiita materiaaleja, niin muista huomioida tekijänoikeudet.
- > Avointen oppimateriaalien kirjastossa voit löytää avoimia oppimateriaaleja eri koulutusaloilta. Kirjastoa ylläpitää Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja CSC – Tieteen tietotekniikan keskus. Linkki kirjastoon: [Etusivu - Avointen oppimateriaalien kirjasto \(aoe.fi\)](https://www.aoe.fi)
- > Huomioi sisällön tuottamisessa saavutettavuus: <https://info.digicampus.fi/2020/11/09/opettajan-tuottaman-oppimateriaalin-saavutettavuus/>

5: Opintojakson suoritus tapa ja tehtävät

- Opintojakso suoritetaan tekemällä sisältöön laadittuja tehtäviä.
- Huomioi tehtävien monipuolisuus, määrä, sekä laatu.
- Tutkinnonperusteet ohjaavat tiedollisissa ja taidollisissa tavoitteissa.
- Huomioi mahdollinen eriyttäminen ja henkilökohtaistaminen tehtävien suunnittelussa
 - Opiskelijalla mahdollisuus valita eritasoisista tehtävistä omien tavoitteiden mukainen oppimispolku.
 - Kaikille pakolliset tehtävät, vaihtoehtoiset tehtävät jne.
- Tutustu Moodlen tarjoamiin mahdollisuuksiin tehtävien tekemisessä (mm. H5P).

6: Palautteen antaminen

- > Palautteen antaminen on jatkuvaa ja kannustavaa. Sitä annetaan säännöllisesti ja ajantasaisesti opiskelijan opiskelutahtia myötäillen.
- > Palaute tukee opiskelijan oppimista ja ajattelua sekä auttaa opiskelijaa arvioimaan oppimistaan kriittisesti.
- > Suunnittele palautteen antamisen keinoja jo sisältöä tehdessäsi
 - Palaute voi olla opettajan antamaa, tai oppimisympäristön (Moodle) sisään rakennettua

7: Arviointi

- > Opintojakson arviointikriteerit tulee olla opiskelijalla tiedossa heti opintojakson alussa: Mitä arvioidaan? Miten arvioidaan? Arvioidaanko opintojakso arvosanalla vai suoritusmerkinnällä?
- > Suunnittele arvioinnin toteuttaminen sisällön suunnittelu- vaiheessa.
- > Huomioi opiskelijan mahdollisuus itsearviointiin.

8: Ohjaus

> Ohjauksen tavoitteena on edistää opiskelijan työskentelyä ja tiedonprosessointia niin, että osaaminen kehittyy asteittain. Ohjauksen lähtökohtana on hyvin suunniteltu oppimisprosessi. Oppimisprosessin aikana ohjauksen tulee kohdistua opiskelijan toiminnan ohjaukseen sekä oppimisen ja opiskelun seurantaan ja edistämiseen.

> Huomioi ohjauksen näkökulmat jo verkkototeutuksen suunnitteluvaiheessa. Ota ohjauksen suunnittelussa huomioon:

- Ketä ohjataan? yksilö, ryhmä
- Kuka ohjaa? opettaja, opinto-ohjaaja, työpaikkaohjaaja, ammattiohjaaja
- Mitä ohjataan? opintojen etenemistä, sisällön oppimista, menetelmien hallintaa jne.
- Milloin ohjataan? ennen opintojaksoa, opintojakson aikana, opintojakson jälkeen. Opettajan ohjausajat tulee merkitä työjärjestykseen.
- Miten ohjataan? yhteydenpitotavat, oppimistehtävät, työskentelytavat jne.

Tekijänoikeudet verkko-opinnoissa

Tähän tekstiä lyhyesti tekijänoikeuksista ja viittaus Moodle aineistoon, jossa asiaa on käsitelty tarkemmin.

Aiheeseen liittyviä linkkejä

[Creative Commons Suomi – Tietoa avoimista lisensseistä ja sisällöistä suomeksi.](#)

[Tervetuloa Kopiraittilaan! - Kopiraittilan Koulu](#)

[Tietosuojan uusi oppimäärä • Opettaja.fi](#)

[operight-tietovihko_2018.pdf](#)

Käsitteet

Opintojen suunnittelun ja toteuttamisen muodot

Opintojen toteuttamisen vaihtoehdot tutkinnoittain ja tutkinnonosittain kuvataan paikallisessa toteutussuunnitelmassa, joka julkaistaan opintopolku.fi-palveluun. Paikallisissa toteutussuunnitelmissa määritellään tutkinnonosille toteutusmuodot alla olevilla käsitteillä. Toteutusmuodon mukaan opiskelija opiskelee erilaisissa oppimisympäristöissä, josta hän saa tarkemman tiedon työjärjestyksessä.

Toteutusmuoto	Selite
Oppilaitostoteutus	Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti oppilaitoksen tiloissa ja se voi olla esimerkiksi luentoja, ryhmätyöskentelyä, opintopiiri, työsalissa työskentelyä tai pajassa opiskelua. Oppimisympäristö voi olla myös yrityksessä tai työmaalla.
Työelämätoteutus	Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti työpaikalla aidossa työympäristössä ja työtilanteessa, ja se on suunniteltua ja ohjattua. Työelämässä oppimisesta sovitaan koulutus- tai oppisopimuksessa.
Verkkototeutus	Pääsääntöisesti verkko-oppimisympäristössä opikeltava opintokokonaisuus (tutkinnonosa tai sitä pienempi kokonaisuus). Ohjattua opiskelua omatoimisesti tai yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Voidaan toteuttaa ajasta ja paikasta riippumatta tai osittain opettajajohtoisesti ja aikataulutetusti.
Monimuotototeutus	Erilaisten toteutusmuotojen ja oppimisympäristöjen yhdistelmä. Opintokokonaisuus, josta osa toteutetaan esimerkiksi oppilaitostoteutuksena ja osa verkkototeutuksena tai työelämätoteutuksena. Toteutusmuodot avataan tutkinnon paikallisessa toteutussuunnitelmassa.

Käsitteet

Opiskelun eri vaihtoehdot työjärjestyksessä

Opiskelun tapa	Työjärjestyksen tiedot	Missä oppiminen tapahtuu	Opettajan työajan resursointi
Lähiopetus	Opetuksen sisältö + tilatieto	Opiskelijat ja opettaja fyysisesti samassa tilassa samaan aikaan	lähiopetuksen mukaan
Verkko-opetus	Opetuksen sisältö + verkko-opetus	Opiskelijat ja opettaja verkossa samaan aikaan	lähiopetuksen mukaan
Verkko-opiskelu	Opintosisältö + verkko-opiskelu	Opiskelija opiskelee verkossa oman aikataulunsa mukaisesti , saa ohjausta erikseen määritellyllä tavalla	verkko-ohjaukseen varatun resurssin mukaan (HUOM! Ei lähiopetuksen mukaan!)
Hybridiopetus	Opetuksen sisältö + hybridiopetus + tilatieto	Opettajalla on opiskelijoita samaan aikaan verkossa sekä oppilaitoksella	lähiopetus + kp määrittelemä
Itsenäinen opiskelu	Poikkeustilanteissa alle jäävän opetuksen sisältö + itsenäinen opiskelu TAI Itsenäinen opiskelu	Opiskelijan tehtävänannon mukaan	ei resursssia
Työelämässä oppiminen	Työelämässä oppiminen klo 8-16	Opiskelija on työelämässä	opettajan resurssi ohjaukseen määritellään erikseen
Opintopiiri	Opintosisältö + opintopiiri + tilatieto	Opiskelijat fyysisesti samassa tilassa samaan aikaan	opettajan resurssi ohjaukseen määritellään erikseen
Etäopiskelu	Opintosisältö + etäopiskelu	Opiskelija opiskelee valitsemassaan paikassa, saa ohjausta erikseen määritellyllä tavalla	opettajan resurssi ohjaukseen määritellään erikseen
Pajaopiskelu (ohjaajavetoinen)	Ammatillinen paja/ YTO-paja + tilatieto	Opiskelijat ja ohjaaja fyysisesti samassa tilassa samaan aikaan	Ohjaajan työaika

Lähteet

[Etäopetuksen erilaisia toteutustapoja ammatillisessa koulutuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Etäopetus - MATERIAALIPANKKI \(uef.fi\)](#)

[Etusivu - Avointen oppimateriaalien kirjasto \(aoe.fi\)](#)

[Verkko-opetuksen digitaaliset työkalut 3.5.22.pdf \(slideshare.net\)](#)

